

МИХАЛАКИ ГЕОРГИЕВ
ЧИСТО ЧЕЛО
РАЗКАЗ ИЗ СЕЛСКИЯ ЖИВОТ

chitanka.info

Ух!...

Така отдъхна из гърди Кунка, стрина Лалкина, па пак втренчи своя искрив поглед от полувлажните си очи в нежния цвет на кайсията, на който бледната червенина прилича на онова руменило, що обзема всека девойка, когато се замоее и я поведат пръв път на хоро.

Гледа Кунка хубавия цвет на кайсията, гледа шарените пеперудки, що прехвъркат от цвет на цвет да раздават своите целувки, гледа веселите бръмчения на шарените буболечки, на вредните пчели — всичко, що гледа, всичко ликува, всичко е весело, всичко се радва, само тя едната, само Кунка стои нажалена, наскърбена, покрусена, с чемер на сърце и с пелин у гърди!...

Сирота Кунка!...

Здрава-читава, без болест боледува; чезне, топи се, като че се на жерава пече!... От кахър и от чемер, да речеш, че всичко на нея се смалило, а само едните очи у нея като че са станали по-големи, по-крупни, по-влажни, а из тая влага току севне сегиз-тогиз по некая искра, както що севнуват влажните облаци в мрак, когато се раздрусат от некой заглъхнал гръм.

Пуста Кунка, пуста нейна неволя!... Да е като болест нещо, па макар и черна чума била, пак има отреда, пак има край... я оздравя, я умира, я така, я иначе, какво и да е, все ще му се види краят, а това нейно чудо да иде у пусти гори...

Ех, харно е да беше отишло у пусти гори, ама ето че оно чудото, не отишло у пусти гори, а взело, та се свило у Кункини гърди, па сега гори, та пали тия пусти Кункини гърди, като да е жива жерава!...

Кунка стега душа, свива гърди, крие, да не би некой да усети тая жива жерава, що пали Кункини гърди, ама от майчино око се нищо не укрива. Стрина Лалка има остро око, па къде погледне, а она вижда и това, що други не може и да забележи. Па чедо ѝ е, от сърцето ѝ е, дума се, па ако она не види, кой друг ще провиди?... Кунка вика „ух“ от това, що ѝ гърди натиска, а стрина Лалка вика „ух“ от това, що я на сърце боли, като гледа що чедото ѝ пати! Та знае стрина Лалка, не е она вчерашна!... Минали са и ней некога през глава такива янгъни, па знае как боли и колко боли!

Привечер, кога настъпи дрезгавата мрачина, кога звездите почнат да се нижат една по една на тъмосиньото небе, кога прилепите почнат да прелитат като совалки из тъмнината, стрина Лалка приседне така

излеко до своето чедо, до своята Кунка, па почне да глади с длан
къдравата руса Кункина коса над челото, да я милва, да я теши и да и
шепне... да ѝ шепне това, що само една майка може да намери в
своите гърди, та да поучи своето чедо.

А Кунка?

Кунка си знае едно, та едно: Мирчо, та Мирчо!... Кога му името
спомене, а устните ѝ се слепят, като да е смукала сакъз-шекер!...

.....

* * *

Кунка си знае едно, ама Мирчо знае и две, па и двеста!...

Приседне Мирчо у тех на чердака, на хлад, па хване у ръце оная
чифте-теллия тамбура, па като почне:

*Сърце ми сака, Куне,
у вас да дода,
у вас да дода, Куне,
на стол да седна,
на стол да седна, Куне,
вино да пия,
вино да пия, Куне,
и люта ракия...
Ти да ме слушаш, Куне,
аз да те гледам
у руса коса, Куне,
у черни очи!...*

Свири синецо, па пее така сладко, така омайно, та и от камък
сърце да имаш, па ще се залишеш, а у гърди ще ти доде една милина,
нещо, като че си помирисал некая голема китка от къдравия босилек, я
от пълния карамфил.

Да, и от камък сърце да имаш, пак ще трепнеш, а Кунка, сирота, нема сърце от камък, па... па язък, че го нема от камък, ами от месо, както що бива сърце у всичките хора на тоя свет.

Оно, санким, ако тражите по право, грехът на Мирчо не е у това, че знае да свири и да пее така омайно, ами грехът му е у това, че пред неговата икона палят много свещи, па така са го разгалили, изхабили, разхайтили, та е станал, що има реч, ни с овци на трева, ни с кози на шума... нещо бамбашка!...

Млад, хубавелек, тънък-висок левент, син на чорбаджи Таско, най-големия богаташ у селото, едничко чедо у къщи... Ако е за имане, имат и одвише; ако е за пари — чорбаджи Таско е анджак затова чорбаджия, че ги има и одвише; ако е за носия — Мирчо е всекога опнат и пременен, като за у хоро; ако е за бинеджилък — Мирчо язди най-хубави коне, па... от нищо не е ускуден, за нищо не е жален, живее си широк живот, както, що се дума, бърбек у лой. Да е да рече Мирчо да пружи ръка и да разпери пръсти, па да подвигне: „Коя ме сака, нека ми доде“... на всеки пръст би се заловили най-малко по десетина моми. Ама Мирчо ни ръка пружи, ни пръсти пери, а само така, за егледжелък подмамва ту тая, ту оная, па стигнало дотам, че... от която да посака, от тая китка взема от челото ѝ! Колко що е харен иначе, толкова лоши работи почнаха да се шепнат за него по селото. И хубави моми, па и гиздави булки гледат на Мирчо като на писано яйце, па... къде, що и какво... това знае баба Стойна... Знае баба Стойна, ама не смее уста да отвори, защото Мирчо е чорбаджийски син, па... всичко може!... Майките на момите и свекървите, когато срещнат Мирчо, а они го стрелнат с такъв устрелен поглед, като да сакат да му рекат: „Да пукнеш, чапкънино!“... А бащите, като го срещнат, свият вежди, набърчат чело, па си промънкят под нос: „Селска неволя!“... Промънкят само под нос, ама иначе — ни гък!... Па и кой ще смее, ачик ашикере, да каже нещо по-крупно, когато се знае, че чорбаджи Таско е зенгинин, па... за всичко му ръка стига. Всеки си мисли: „Аз да не влизам у очи, па он, като е тръгнал по дявола, той ще си намери белята!“...

.....

* * *

Подпрен до стобора край кладенеца, що дели дворищата на чорбаджи Таско и на стрина Лалка, Мирчо, накривил малко на верев своя калпак, па с една дяволита усмивка под своите опнати мустаки шепне на Кунка колко я обича и колко копнее за нея. Кунка, опрела поглед у двата менца, що бе напълнила от кладенеца, слуша това, що ѝ шепне нейният Мирчо, като че пръв път чува от него тия думи, що ги сега чува. Когато Мирчо издума това, що му беше мерак да ѝ каже, а Кунка вдига своите дълги мигли, с които бе полузакрила своите хубави очи, и пренесе своя поглед от пълните менци право в очите на Мирча. Тя спре тоя свой поглед повечко, като да искаше да прочете и в очите на Мирчо това, що усещаше в сърцето си.

Бледна, с един премалел, почти отчаян глас, Кунка почна:

— Ти ме не обичаш, Мирчо, барем не ме обичаш така, както е ред и прилика да се обича една... мома!

— Това да не си ми казала втори път, защото ще ти се разсърдя!... Ако да те не обичах, немаше да стоя тука сега!...

— Хъм, там е работата, че ти дохождащ при мене, ама пак ме не обичаш... не ми мислиш доброто!... От една страна, ми се кълнеш и вериш, че копнееш за мене, а пък, от друга страна...

Неколко крупни сълзи се търколиха из хубавите Кункини очи и тя с един протънчен, плачовит глас добави:

— От друга страна, ти знаеш, че които се обичат, они се и вземат, а пък ти още и досега не си ме искал от мама... още твои сватове не са тропнали на нашите порти.

Когато се изцеди из Кункините очи това, що е било набрано повече от накупелата тъга в гърдите ѝ, тя се сепна от тая своя слабост, поприбра се и опре своите крупни, проникателни черни очи в Мирчо и му дума:

— Като си ме докарал дотам, че целото ми сърце само ти си запълнил и никой друг не може да ми бъде мил и драг, сега стоиш, па чекаш да падна на колена пред тебе!... Думай, това ли сакаш?... Ако това сакаш, ето на, ще коленичам и ще те моля: „Взemi me!...“

Мирчо мълчи. Той, опрел поглед у земи, върти около показалеца от десната си ръка края на своя каиш, с който бе опасан, и... мълчи.

— На, мълчиш!... Тогава кажи какво искаш?... Ти знаеш, че своето чело аз нема да окалям... нема да скривя от оня път, който е за честните и за пощените!... Мога да изтлея, мога да изгоря от обичта, що имам към тебе, мога да умра, ама... само такава, каквата съм си, защото на моето чело може да посегне само оня, що може да сподели заедно с мене венчалните венци, а ти... ти ни дума не споменваш за венчило, за...

— Ех, с тебе не може да се разбере човек — отвърна Мирчо и натисна своя калпак към чело.

— Тъй ли? — запита Кунка с една горчива усмивка на устата си и добави с един полуотчаян глас: — Кажи, думай... какво трябва да сторя, за да те не загубя... да не загубя обичта, която пълни гърдите ми?...

Мирчо се загледал в една оса, що кацна на обръча на един от пълните менци, и... мълчи, като че му са се сраснали джуните една за друга.

Кунка севна със своя блескав поглед към Мирчо и полубледна, с един треперлив глас запита своето либе:

— Или ще ти е повече на сърце, ако се ожения за друг мъж, па после да можеш да...

Кунка не довърши мисълта си с думи, а само хвърли към Мирча един поглед, на който изражението остана една тайна за Мирчо. Той впери поглед към алените джуни на Кунка, като да искаше от тех да разбере това, що остана загадка за него. Но дяволитата Кунка прехапа своята долна джуна така майсторски, че Мирчо не можи да разбере нищо. При все това той си остана пак мълчалив като риба.

Вместо Мирчо отговорът доде от едно щърково гнездо от покрива на отсрещната къща. Щъркелът, полуизправен на своите дълги крака, затропа със своя клюн като на черковно клепало. Равномерните удари на щъркеловия клюн чуха и Мирчо, и Кунка, само че всеки един от тех разбра по своему тия удари...

Мирчо разбра, че щъркелът отговори: „Така-така, така-така...“

А Кунка разбра, че щъркелът се подсмива поругателно: „Ха-ха-ха, ха-ха-ха!“

* * *

Звезда, що е звезда, дето свети, грее, гори там гору, па пак доде ден, та прегори и угасне. Така би и с Кункината обич: чука у гърди, свива я у сърце, мъчи я, пече я, докато прегоре и угасна, както що може да загасне и една звезда. Каква е раната на загорелото место? Колко обгорени следи е оставила? С колко изгорени гънки е завита?... Това всичко си знае само Кунка и... никой друг!... Та и кой ще иде у грех да влиза и момини тайни да издирва?...

Кому що си е отредено, оно и само ще си доде.

Кога на следното лето се бежа пак разцъфтели кайсиите, на стрина Лалкините порти почукаха сватове с пълна бъклица, нанизана с чиста, бела като млеко сребърна пара и укитена с росни китки. Сватовете идеха да искат Кунка за Цветан бабин Кънин... Момък работен, чалъшкан, па и у имот, да речеш, не е баш слаб. Истина, че с иманъето на чорбаджи Таско не може да се барабари, ама па и момчето е момче и половина и у работа, и у чест, и у пощенство.

Задоми се Кунка, па завърте дом и къща, стана една стопанка, една въртокъщница, само да я гледаш, па да ѝ се не нарадваш. Колкото що ради Кунка да стопанисва, триж повече ради Цветан да печели и да принася. Заживеха един живот сладък, тих, мирен, да речеш, като че асли един за други са били и родени!... Вече харно, харно, та по-харно само у бога бива.

А Мирчо?

Хм, Мирчо си е все на своя тертип, на своя табиет. Ту край тоя плет, ту край оная вратня, ту при она кладенец се спрел, па суче мустак и мета поглед, като че хвърля некая въдица, па само чека да я клъвне некая мренка!...

По едно време почна да се навърта пак край Кункините порти. Щом усети, че Цветан е отишел некъде по-далеч на работа, а он ще прави, ще върши и все ще докара така, та да го види Кунка. Така майсторски върши своите облитания около Кункини, щото Мирчо все пак намери сгодно време да я види, да ѝ продума и... да ѝ се вери и кълне, че не може да забрави своята „първа“ севда, своето „първо“ либе!...

Изначало Кунка беше към Мирчо като студен камък, гледаше го през рамо. Но какво би и що би... Кунка като че омекна, като че пак намери некая незагаснала искра за Мирчо в своите гърди.

Налита Мирчо, налита, докато един ден Кунка, бледна и с един трепетлив глас, му прошепна: „Може!...“ Когато Кунка издума тая дума, а тя го погледна със същия оня поглед, на който изражението остана за него една загадка, на която загадка може да му отговори само щъркелът с клопанието на клюна си.

Биде уговорено и речено денят и часът, кога Мирчо ще иде у Кункини.

На уречения час Мирчо се шмугна у Кункиния двор и дебнешком, като некая лисица, Мирчо отвори вратата от стаята, където го чекаше Кунка. Едвам Мирчо затвори вратата, която скръцна излеко, и Кунка тръгна насреща му.

Тя се доближи, лице срещу лице с Мирчо, и така доближени, Кунка... плюна в лицето на своето некогашно либе!...

Зад гърба на Кунка се отвори друга една врата, на прага на която се появи Цветан, Кункиният мъж!...

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.